

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/8/2024
Identifikačné číslo spisu: 5110232185
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:5110232185.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. K. D., narodenej X. O. XXXX, D. - W., I. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Olosom, Rajecké Teplice, Karola Kašjaka 1, proti žalovanej S O F T E L spol. s r.o., Žilina, Mariánske námestie 29/6, IČO: 00 692 468, zastúpenej splnomocnenkyňou Advokátska kancelária AŠTARY, s. r. o., Žilina, Mariánske námestie 29/6, IČO: 53 588 452, o zaplatenie 28 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4C/236/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. decembra 2022 sp. zn. 6Co/67/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 20. decembra 2022 sp. zn. 6Co/67/2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým medzitýmym rozsudkom zo 14. februára 2020 č. k. 4C/236/2010-509 rozhodol, že zodpovednosť žalovanej za ujmu spôsobenú vydaním predbežného opatrenia Okresného súdu Žilina z 9. mája 1996 č. k. 9Nc/3/95-45 (ďalej len „predmetné predbežné opatrenie“) zrušeného uznesením Okresného súdu Martin z 5. mája 2008 č. k. 8C/69/2008-54 je daná v rozsahu 50,66 % s tým, že o trovách konania súd rozhodne v konečnom rozsudku. Rozsudok právne zdôvodnil ustanovením § 77 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 („ďalej len „OSP“) a ustanovením § 214 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Vecne dôvodil, že k zrušeniu predmetného predbežného opatrenia nedošlo z dôvodu, že sa žalobe vo veci samej vyhovel, ani z dôvodu, že právo navrhovateľky (v tomto konaní v postavení žalovanej) bolo uspokojené iným spôsobom. Poukázal na celý priebeh konania vo veci samej (vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5C/360/2001), v ktorom sa navrhovateľka voči odporcom (medzi ktorými bola aj žalujúca strana v tomto konaní) domáhala vydania bezdôvodného obohatenia z titulu investovaných nákladov na rekonštrukciu objektu vo vlastníctve odporcov a v ktorom Okresný súd Martin v uznesení o náhrade trov konania ustálil, že odporcovia mali úspech v rozsahu 50,66 %. Z takto ustáleného pomeru úspechu a neúspechu v konaní vo veci samej vychádzal súd prvej inštancie aj v tomto konaní, keď dospel k záveru, že pri rozhodovaní o rozsahu ujmy musí súd vziať do úvahy skutočný procesný úspech strán

sporu, teda pomer priznaného a uplatneného nároku. Súd prvej inštancie teda zohľadnil, v akom rozsahu bolo v konaní vo veci samej žalobe vyhovené, nakoľko zákon viaže podmienky zodpovednosti podľa § 77 ods. 3 OSP na procesný výsledok konania a žalobca, ktorému súd v merite veci nevyhovel, je zodpovedný za účinky predbežného opatrenia (ktoré bolo nariadené dôvodne, avšak bolo zrušené pred skončením konania), a to v rozsahu, v ktorom súd žalobe nevyhovel. Na obranu žalovanej, že v konaní vo veci samej došlo k zníženiu žalovanej sumy 2 595 272 Sk na sumu 1 681 563,44 Sk na základe výsledku znaleckého dokazovania, súd prvej inštancie uviedol, že znalecké dokazovanie nariadené v konaní vo veci samej nebolo kontrolným znaleckým dokazovaním, ale bolo nariadené na základe námietok odporcov, že výška investícií stanovená znaleckým posudkom predloženým do konania navrhovateľkou bola nadhodnotená, čo sa napokon aj v konaní preukázalo. Žalovaná (v konaní vo veci samej v postavení navrhovateľky) pri zachovaní základnej opatrnosti si mala záver ňou predloženého znaleckého posudku overiť u iného znalca, a nie predmet konania neadekvátne nadhodnotiť, čím sa sama vystavila riziku procesného neúspechu. Výrok o trovách konania súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanovením § 262 ods. 3 CSP.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne aj žalovanej rozsudkom z 20. decembra 2022 sp. zn. 6Co/67/2021 podľa § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietol a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zmenu rozsudku odôvodnil tým, že kým Okresný súd Martin zrušenie predmetného predbežného opatrenia uznesením z 5. mája 2008 č. k. 8C/69/2008-54 odôvodnil pominutím dôvodov vydaním rozsudku vo veci samej, Krajský súd v Žiline potvrdzujúc toto uznesenie vyslovil záver, že pominuli dôvody pre nariadenie predbežného opatrenia zrejme len pre dobu trvania predbežného opatrenia. O zrušení predmetného predbežného opatrenia bolo rozhodnuté skôr ako bolo konanie vo veci samej definitívne právoplatne skončené. Žalobcu, ktorému súd v merite veci vyhovel, nemožno zaťažiť zodpovednosťou za účinky predbežného opatrenia, ktoré bolo nariadené dôvodne, avšak bolo zrušené pred skončením konania. Za rozhodujúce pre posúdenie nároku na náhradu ujmy podľa § 77 ods. 3 OSP odvolací súd považoval to, či sa napriek zrušeniu predmetného predbežného opatrenia návrhu vo veci samej vyhovel alebo nevyhovel. V konaní vo veci samej bolo žalobe vyhovené (žaloba nebola zamietnutá). Nie je pritom rozhodujúce, že ohľadom uplatnenej výšky nárok nebol priznaný v celom rozsahu. Ustanovenie § 77 ods. 3 OSP totiž uvádza, že „než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovel“, a neuvádza, že „než preto, že sa návrhu vo veci samej celkom vyhovel“. Nakoľko navrhovateľka predbežného opatrenia bola v konaní vo veci samej úspešná čo i len čiastočne, nie je daná jej zodpovednosť za ujmu podľa § 77 ods. 3 OSP. Odvodzovanie záveru o úspechu v spore súdom prvej inštancie od procesného rozhodnutia o trovách konania nepovažoval odvolací súd za správne. Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP a vecne úspechom žalovanej v konaní.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj len „dovolaiteľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko interpretácia a aplikácia právnej normy zásadne popiera jej účel a význam, a súčasne absentujú dôvody, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie. Tiež namietala, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva vo viacnásobnom nesprávnom právnom posúdení veci, pričom jeho rozhodnutie záviselo od vyriešenia viacerých právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a to od otázky, 1. či žalobca, ktorému súd v merite veci právoplatne vyhovel, je v zmysle § 77 ods. 3 OSP zaťažený zodpovednosťou za účinky predbežného opatrenia, ktoré bolo zrušené rozhodnutím súdu pred právoplatným skončením konania vo veci samej z iného dôvodu než preto, že návrhu vo veci samej sa vyhovel alebo preto, že právo navrhovateľa predbežného opatrenia bolo uspokojené, 2. či akýkoľvek, čo i len čiastočný úspech navrhovateľa predbežného opatrenia v konaní vo veci samej plne vylučuje jeho zodpovednosť za ujmu podľa § 77 ods. 3 OSP a 3. či na určenie miery a rozsahu zodpovednosti navrhovateľa predbežného opatrenia za ujmu podľa § 77 ods. 3 OSP má vplyv procesné rozhodnutie o trovách konania vo veci samej, v ktorom súd o trovách konania rozhodol výlučne podľa zásady úspechu

strán vo veci samej a zásady zodpovednosti za zavinenie na zastavení konania. Žalobkyňa uviedla, že zákonné podmienky na vznik nároku podľa § 77 ods. 3 OSP boli v danej veci objektívne splnené, t. j. predbežné opatrenie bolo zrušené počas konania vo veci samej z dôvodu jeho neústavnosti, časovej a vecnej neproporcionálnosti, t. j. je nesporné, že predbežné opatrenie bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, že návrhu vo veci samej sa vyhovel alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené. Odvolací súd preto nemal vôbec prihliadať na to, aký bol výsledok konania vo veci samej, ale mal žalobkyni v plnej výške priznať nárok na náhradu ujmy spôsobenej predbežným opatrením. Je pritom plne irelevantné, či predbežné opatrenie bolo nariadené „dôvodne“, spätné preskúmvanie dôvodnosti nariadenia predbežného opatrenia je neprípustné. Odvolací súd nesprávne aplikoval hmotnoprávnu konštrukciu zodpovednosti podľa ustanovenia § 77 ods. 3 OSP, keď opomenul, že žalovaná ako navrhovateľka predbežného opatrenia zodpovedá nielen za nariadenie predbežného opatrenia (vydaného na jej návrh), ale aj za jeho ďalšie trvanie a za to, aby nariadené predbežné opatrenie bolo primerané (proporcionálne) vo vzťahu k jej tvrdenému právu (nároku), a to tak z hľadiska obsahového, rozsahu ako i časového. Predmetné predbežné opatrenie bolo právoplatne zrušené, pretože pominuli dôvody, pre ktoré bolo nariadené, teda nie z dôvodu, že by bolo návrhu vo veci samej vyhovené alebo že by bol nárok žalovanej uspokojený, čo je podstatné pre základ nároku. Ide o objektívny a nezmeniteľný fakt. Neobstojí záver odvolacieho súdu, že akýkoľvek, čo i len čiastočný úspech navrhovateľa v konaní vo veci samej plne vylučuje jeho zodpovednosť za ujmu podľa § 77 ods. 3 OSP, t. j. že nie je potrebné, aby sa navrhovateľovi vo veci samej vyhovel celkom, ale iba v akejkoľvek (i nepatrnej) časti. Odvolací súd mal aplikovať analógiu zákona a ujmu priznať podľa miery úspechu navrhovateľa predbežného opatrenia vo veci samej, ten totiž vždy nesie plnú objektívnu procesnú zodpovednosť za výsledok v spore, ktorý sám inicioval a v ktorom navrhol vydať predbežné opatrenie. Pri každom predbežnom opatrení vždy platí zásada proporcionality (pomeru medzi uplatneným nárokom a obmedzeným právom), a to nielen pri nariadení, ale aj pri ďalšom trvaní predbežného opatrenia. Nesprávny je tiež záver odvolacieho súdu, že pre zodpovednosť za ujmu nie je rozhodným podkladom procesné rozhodnutie o trovách konania. Pokiaľ súd o trovách konania vo veci samej právoplatne rozhodol výlučne podľa zásady úspechu strán vo veci samej a zásady zodpovednosti za zavinenie na zastavení konania (t. j. nie z dôvodov hodných osobitného zreteľa), nemožno toto rozhodnutie ignorovať, ale pri rozhodovaní o ujme podľa § 77 ods. 3 OSP je potrebné z neho vychádzať. Žalovaná tiež namietala, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí určitým spôsobom odklonil od svojho predchádzajúceho kasačného uznesenia (z 30. januára 2019 sp. zn. 6Co/126/2017), podľa ktorého mal súd prvej inštancie pre účely zodpovednosti za ujmu skúmať, či bola navrhovateľka predbežného opatrenia v konečnom dôsledku úspešná vo veci alebo či bolo jej právo uspokojené. V napadnutom rozsudku však odvolací súd vyslovil, že pre vylúčenie zodpovednosti navrhovateľa predbežného opatrenia primárne postačuje, že bol úspešný čo i len sčasti a už netreba sekundárne skúmať stav procesného úspechu vo veci samej alebo uspokojenia jeho práva. Odvolací súd síce nie je viazaný vlastným právnym názorom, je však neprípustná a neželateľná takáto názorová zmena postoja.

4. Žalovaná navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Zmyslom ustanovenia § 77 ods. 3 OSP bolo postihnutie navrhovateľa predbežného opatrenia zodpovednosťou za ujmu týmto predbežným opatrením spôsobenú v prípadoch, keď predbežné opatrenie nebolo nariadené dôvodne, resp. síce bolo nariadené dôvodne, ale nedôvodný bol samotný žalobný nárok vo veci samej. O taký prípad však v súdnej veci rozhodne nejde. Nie je možné pri dôvodnom nariadení predbežného opatrenia a zároveň pri dôvodne podanej žalobe konštatovať vznik zodpovednosti za ujmu spôsobenú predbežným opatrením.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia strany a spisania dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti

tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP (právne otázky i formulovala). Hoci explicitne vyvodzuje žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania z ust. § 421 CSP, implicitne namieta i ust. § 420 písm. f) CSP, pretože z obsahu dovolania v nadväznosti na rozhodnutie odvolacieho súdu je zrejmé, že namieta nedostatočné riešenie právnych otázok, ktoré vymedzila. V dovolaní odvolaciemu súdu vytkla argumentačnú neudržateľnosť a arbitrárnosť jeho rozhodnutia.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

11. Dovolací súd posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, či záver odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcim rozsudku je zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený.

12. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

13. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona [§ 420 písm. f) CSP] sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnilo (IV. ÚS 314/2020, ZNaU 69/2020).

14. Možnosť zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie je vlastnosťou apelačného opravného systému, vrátane systému neúplnej apelácie, na ktorom je založené odvolacie konanie v sporovom konaní. Pokiaľ nie je možné rozhodnutie potvrdiť, pretože odvolanie je úplne alebo sčasti dôvodné a zároveň tu nie sú dané dôvody pre zrušenie rozhodnutia, je povinnosťou odvolacieho súdu preskúmať skutkovú i právnu stránku veci a meritórne rozhodnúť (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1297 - 1299 s.).

15. Pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa (teraz inštancie) odvolací súd nahrádza toto rozhodnutie svojím rozhodnutím; rozhodnutie odvolacieho súdu musí preto obsahovať nielen úplné a výstižné zdôvodnenie, ale aj všetko to, čo je potrebné z hľadiska určitosti a vykonateľnosti rozhodnutí o otázkach predstavujúcich predmet odvolacieho konania vrátane súvisiacich otázok, ako je náhrada trov a pod. (Z IV, s. 44).

16. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

17. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie súdu nižšej inštancie neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces [čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP], pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

18. V predmetnej veci odvolací súd založil svoje rozhodnutie na konštatovaní, že ak predbežné opatrenie v danom prípade zaniklo podľa § 77 ods. 2 OSP a následne bolo žalobe čo i len čiastočne vyhovené, žaloba o náhradu škody podľa § 77 ods. 3 OSP nemôže obstať (viď bližšie odsek 2 tohto rozhodnutia).

19. Podľa § 77 ods. 1 OSP predbežné opatrenie zanikne, ak a/ navrhovateľ nepodal v súdom určenej lehote návrh na začatie konania; b/ sa návrhu vo veci samej nevyhovelo; c/ sa návrhu vo veci samej vyhovel a uplynulo 30 dní od vykonateľnosti rozhodnutia o veci; d/ uplynul určený čas, po ktorý malo trvať.

20. Podľa § 77 ods. 2 OSP predbežné opatrenie súd zruší, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

21. Podľa § 77 ods. 3 OSP ak predbežné opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovel alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, navrhovateľ je povinný nahradiť ujmy tomu, komu predbežným opatrením vznikli. Rozhodne o tom na návrh súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie.

22. Koncepcia procesného inštitútu neodkladného opatrenia (predtým predbežného opatrenia) odôvodňuje kreovanie osobitného druhu zodpovednosti navrhovateľa za prípadné následky, ktoré vzniknú v príčinnej súvislosti s účinkami nedôvodne nariadeného neodkladného opatrenia. (...) Ide o zákonnú zodpovednosť sui generis, a to jednak z toho dôvodu, že vyplýva z procesného predpisu, ale najmä preto, že vo svojej podstate vytvára zodpovednostný vzťah na základe súdneho rozhodnutia ako individuálneho aktu aplikácie práva. Navrhovateľ v konečnom dôsledku zodpovedá za to, že súd jeho návrhu vyhovel; resp. jeho zodpovednosť by nebola daná, pokiaľ by súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje porušenie konkrétnej povinnosti. Vzhľadom na špecifický procesný postup pri nariadení neodkladného opatrenia, ktorý do značnej miery zvyhodňuje navrhovateľa, je na jeho osobu zákonom prenesená aj zodpovednosť za neodkladným opatrením spôsobenú škodu a inú ujmu. Táto zodpovednosť sa však uplatní iba v prípade,

ak neodkladné opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z iného dôvodu než preto, že sa žalobe vo veci samej vyhovel alebo že právo navrhovateľa bolo uspokojené. (...) Zákon viaže podmienky tohto druhu zodpovednosti na konanie vo veci samej, resp. na procesný úspech žalobcu vo veci samej a na uspokojenie jeho nároku (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, 1289 - 1293).

23. Za splnenia podmienky zániku alebo zrušenia neodkladného opatrenia (predtým predbežného opatrenia) je nevyhnutné individuálne posúdiť, či dôvod zániku alebo zrušenia súvisel s procesným úspechom navrhovateľa vo veci samej alebo s uspokojením jeho práva. Tento záver bude pomerne jednoznačný pri zrušení neodkladného opatrenia z dôvodu procesného neúspechu žalobcu (teraz podľa § 335 a § 336 ods. 4 CSP). V prípade zániku neodkladného opatrenia pre uplynutie času alebo pre odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo nariadené, pred právoplatným skončením konania vo veci samej, resp. pred uspokojením žalobcovho práva musí súd pri rozhodovaní o prípadnom nároku na náhradu škody a inej ujmy osobitne vyhodnotiť, či bol navrhovateľ neodkladného opatrenia v konečnom dôsledku úspešný v konaní vo veci samej, alebo či bolo jeho právo uspokojené. Žalobcu, ktorému súd v merite veci vyhovel, nemožno zaťažiť zodpovednosťou za účinky neodkladného opatrenia, ktoré bolo nariadené dôvodne, avšak zaniklo pred skončením konania uplynutím času alebo bolo zrušené pre odpadnutie dôvodov (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, 1289 - 1293).

24. Ustanovenie § 77 ods. 3 CSP v spojitosti s § 77 ods. 2 OSP „zväzda“ i k výkladu, že keď neodkladné opatrenie zanikne z dôvodu, že pominuli dôvody, pre ktoré neodkladné opatrenie bolo nariadené, automaticky to zakladá zodpovednosť podľa § 77 ods. 3 CSP (čo v dovolaní žalobkyňa namieta). Odvolací súd žiadnym spôsobom vo svojom zmeňujúcom rozsudku nevysvetlil, prečo takýto výklad do úvahy podľa neho neprichádza. Bez toho, aby odvolací súd poskytol odpoveď na otázku, prečo i pre tento prípad je dôležité skúmanie úspechu vo veci samej (čo dovolací súd netvrdí, že nie je správne), a bez dôsledného vysporiadania sa s otázkou, či postačujúci je čo i len čiastočný úspech v konaní (ktorého rozsahom sa ani podrobnejšie nezaoberal), je jeho rozhodnutie nepresvedčivé, nedostatočne odôvodnené a predčasné (v absurdnom prípade podľa odvolacieho súdu je postačujúce i vyhovieť žalobe v nepatrnom rozsahu). Ide o veľmi zjednodušený pohľad na danú problematiku (bez bližšieho uvedenia všetkých právne významných hľadísk pre vznik zodpovednosti podľa § 77 ods. 3 OSP). V odôvodnení napadnutého zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu nemožno identifikovať dostatočné dôvody pre prijatie záveru o nedôvodnosti žaloby žalobkyne.

25. Ide o závažný nedostatok rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

26. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017).

27. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP), a vychádzajúc z toho, že tým, komu bolo

namieste pričítať dovolaním vytykanú vadu zmätočnosti, bol len odvolací súd.

28. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.